

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОХОДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності:
231 Соціальна робота

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо проходження навчальної
Технологічної практики**

**для студентів денної та заочної форм навчання
спеціальності: 231 Соціальна робота**

**Житомир
Вид-во ЖДУ ім. І. Франка
2020**

*Рекомендовано до друку Вченою радою Житомирського державного
університету імені Івана Франка
(протокол № 8 від 26 червня 2020 року)*

Рецензенти:

Кравченко О.О. – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Москальова Л.Ю. – доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

М 54 Методичні рекомендації щодо проходження навчальної Технологічної практики для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності: 231 Соціальна робота / укладачі: О. В. Ілліна, С. А. Котловий, І. М. Палько. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2020. – 52 с.

Методичні рекомендації щодо проходження практики призначені для студентів, які навчаються за спеціальністю 231 «Соціальна робота». Розкрито вимоги до процесу проходження практики, підготовки звітних матеріалів, критеріїв оцінювання.

Методичні рекомендації написані на допомогу студентам спеціальності 231 «Соціальна робота»; адресовані також викладачам, які є керівниками і організаторами практичної підготовки студентів.

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Загальні положення.....	5
Тематичний план навчальної Технологічної практики.....	8
Рекомендації до організації самостійної роботи студентів.....	11
Перелік і зміст тем.....	14
Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти	48
Шкала оцінювання: національна та ECTS.....	48
Рекомендована література.....	49
Додатки.....	52

ПЕРЕДМОВА

Практична підготовка є невід'ємним компонентом навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі. Організація і проходження практики регламентується Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів в Україні, затвердженим наказом Міністерства освіти України. Відповідно до цього положення вищими навчальними закладами розробляється своя програма практики. Теоретичні й практичні аспекти організації практики студентів ЗВО висвітлюються в роботах Ю.Н. Галагузової, Т.П. Михневич, В.А. Поліщук, Г.В. Сорвачевої, Г.К. Штинової та інших.

Практична підготовка проводиться в умовах професійної діяльності під організаційно-методичним керівництвом викладача вищого навчального закладу. У системі професійної підготовки соціального працівника практика має ряд функцій: навчальну, розвиваючу, виховну, діагностичну. Навчальна функція передбачає актуалізацію поглиблення і застосування теоретичних знань, формування різноманітних педагогічних умінь і навичок. Розвиваюча функція полягає у розвитку пізнавальної і творчої активності майбутніх соціальних працівників, розвитку їх педагогічного і наукового мислення. У ході здійснення виховної функції формується світогляд студентів, їх соціальна активність професійно-педагогічні якості особистості майбутнього соціального працівника. У зміст діагностичної функції входить перевірка рівня професійної спрямованості майбутніх соціальних працівників, ступеня їх професійної підготовленості й придатності до самостійної професійної діяльності.

У цьому навчально-методичному виданні представлені методичні рекомендації для самостійної роботи студентів денної та заочної форм навчання із навчальної Технологічної практики.

Методичні рекомендації написані на допомогу студентам спеціальності 231 «Соціальна робота»; адресовані також викладачам, які є керівниками і організаторами практичної підготовки студентів.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Мета практики: ознайомлення студентів з основним змістом роботи установ соціального обслуговування, що функціонують у системі соціальних служб; з особливостями професійної діяльності фахівців різного профілю, що працюють уданих установах; оволодіння студентами технологіями соціально-педагогічної діяльності шляхом включення їх у різні види технологічної, культурно-дозвіллевої та виховної роботи, формування професійно значущих і особистісних якостей, активної позиції майбутнього фахівця у галузі соціальної роботи.

Завдання практики:

- актуалізація, поглиблення і закріплення теоретичних знань з навчальних дисциплін та про професійну діяльність соціального працівника;
- формування умінь застосовувати ці знання на практиці;
- формування адекватної самооцінки власних професійних досягнень;
- розвиток прагнення до самовдосконалення і професійного самотворення;
- ознайомлення з базами практик (історія виникнення та етапи становлення, мета діяльності, джерела фінансування, нормативно-правова база установи, співробітництво з іншими установами й т. ін.);
- вивчення планів роботи служби чи закладу та алгоритму їх складання із ступенем урахування соціально-діагностичної складової діяльності;
- познайомитися з формами, методами, технологіями соціальної роботи в наданні соціальної допомоги різним категоріям населення;
- формувати власну етику і культуру професійної поведінки та дотримуватися правил розпорядку закладу, де проводиться навчальна практика;
- аналіз проведення фахівцями психолого-педагогічного спостереження моделі поведінки клієнтів: діагностика їх психологічного стану, дослідження особистісних якостей, інтересів, рівня соціальної адаптації, потреб та проблем соціально-педагогічного змісту;
- формування світогляду майбутнього спеціаліста соціальної роботи, стереотипів поведінки, необхідних для успішної діяльності соціального працівника; поваги до даної професії; розвиток аналітичних та дослідницьких умінь і навичок студентів; підвищення їх інформаційно-комунікативного рівня;
- формування у студентів уміння й навички саморефлексії;
- встановлення особистих контактів з метою їх реалізації в ході становлення професійної кар'єри.

За час проходження практики здобувач вищої освіти має набути таких компетентностей:

Загальні компетентності

- Здатність розуміти предметну область професійної діяльності.
- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово у професійній діяльності.
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність бути визначеним і наполегливим щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
- Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

- Здатність аналізувати існуючу нормативно-правову базу стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.
- Здатність до розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб.
- Здатність до застосування методів менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.
- Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.
- Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.
- Здатність до сприяння підвищення добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих ситуаціях.

Програмні результати навчання (ПР)

ПР1 Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

ПР2. Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань.

ПР3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

ПР4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми.

ПР8. Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

ПР12. Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.

ПР17. Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів.

ПР18. Налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів.

ПР21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Назви тем	Кількість годин					
	усьог о	у тому числі				
		Л.	П.	Лаб.	Інд.	С.р.
Професійна діяльність соціального працівника та необхідні компетентності для професійної діяльності. Ознайомлення з порядком проведення практики	4		2			2
Діяльність Управління у справах сім'ї, молоді та спорту та ЦССМ як підрозділу управління у забезпеченні реалізації соціальної роботи	4		2			2
Ознайомлення з роботою Житомирського міського центру соціальних служб для сімей, дітей та молоді (навчальний візит)	4		2			2
Ознайомлення з роботою Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Житомирської міської ради (навчальний візит)	4		2			2
Особливості проведення профорієнтаційної діяльності Житомирським міським центром зайнятості	4		2			2
Ознайомлення з роботою Житомирського міського центру зайнятості (навчальний візит)	4		2			2
Соціальна допомога дітям та молоді з інвалідністю	4		2			2
Ознайомлення з роботою КНЗ «Житомирська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат» (навчальний візит)	8		4			4
Ознайомлення з роботою ГО «Діти Сонця» (навчальний візит)	9		2			7
Ознайомлення з роботою Центру комплексної реабілітації дітей з інвалідністю Житомирської міської ради (навчальний візит, волонтерство)	4		2			2
Ознайомлення з роботою МБФ «Місія в Україну» (навчальний візит)	4		2			2
Ознайомлення з роботою	4		2			2

Житомирського вищого професійного училища-інтернату Житомирської обласної ради (навчальний візит)						
Специфіка діяльності закладів для дітей-сиріт чи позбавлених батьківського піклування. Ознайомлення з роботою КЗ «Обласний соціальний гуртожиток» (навчальний візит)	4		2			2
Ознайомлення з роботою Обласний центр соціально-психологічної реабілітації дітей «Сонячний дім» (навчальний візит)	9		2			7
Ознайомлення з роботою Служби у справах дітей Житомирської міської ради (навчальний візит)	4		2			2
Специфіка діяльності закладів для клієнтів з ризикованою поведінкою. Ознайомлення з роботою ГО «Перспектива» (навчальний візит)	4		2			2
Особливості організації роботи волонтерату (на прикладі Товариства Червоного Хреста України)	4		2			2
Ознайомлення з роботою Житомирської обласної організації Товариства Червоного Хреста України (навчальний візит)	4		2			2
Розвиток соціальної роботи в місцевих громадах (ОТГ)	4		2			2
Ознайомлення з роботою Житомирського Центру розвитку місцевого самоврядування (навчальний візит)	4		2			2
Громадська організація як основний партнер в соціальній роботі	4		2			2
Ознайомлення з роботою ГО «Інститут Креативних Інновацій» (навчальний візит)	4		2			2
Ознайомлення з роботою ГО «Сучасний формат» (навчальний візит)	4		2			2
Портфоліо соціального працівника та специфіка молодіжної роботи	4		2			2
Інноваційні підходи у вирішенні проблем клієнтів соціальної роботи	4		2			2
Особливості роботи з коміксами у	4		2			2

соціально-педагогічній роботі					
Специфіка використання просвітницько-профілактичної настільної гри	4		2		2
Ігрові технології у соціальній роботі	4		2		2
Анімаційна діяльність соціального педагога	4		2		2
Створення та використання анімації (мультиплікації) у просвітницькій роботі соціального працівника	4		2		2
Пошук ідеї для пластилінової анімації та підготовка літературного сценарію. Створення ескізів персонажів мультфільму	4		2		2
Технологічний етап: розкадровка та створення персонажів	4		2		2
Зйомка пластилінового мультфільму, монтаж та презентація в соціальних мережах	8		4		4
Форум-театр як методика інноваційної діяльності в соціальній роботі	4		2		2
Пошук ідеї для форум-театру та підготовка анти-моделі форум-театру	8		4		4
Репетиційний період зі створення анти-моделі форум-театру. Показ форум-вистави	8		4		4
ТСО № 1: сертифікований курс «Соціологія та соціальні дослідження: що, як, навіщо?» на онлайн-платформі «Prometheus»	10				10
Усього годин	180		80		100

РЕКОМЕНДАЦІ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Самостійна робота є невід'ємною складовою практичної підготовки здобувачів вищої освіти. Вона здійснюється за такими напрямками:

- підготовка теоретичних питань до занять;
- виконання практичних завдань;
- ведення щоденника;
- підготовка письмового звіту;
- підготовка до заліку.

Підготовка теоретичних питань до занять передбачає опрацювання теми за питаннями заняття. Ці питання могли як розглядати під час теоретичної підготовки, так і повністю виноситися на самостійне опрацювання.

Алгоритм підготовки.

- Визначте питання для підготовки (мають бути розглянуті усі питання, вказані у плані семінарського заняття).
- Візьміть у бібліотеці університету (читальному залі або на кафедрі) джерела, зазначені у списку основної літератури. При підборі літератури Ви можете користуватися бібліотечними каталогами (алфавітним, предметним або систематичним).
- Визначте розділи (теми або параграфи), у яких розкрито питання семінарського заняття.
- Прочитайте ці розділи.
- Складіть план (простий або складний) відповіді на кожне питання.
- Визначте основні поняття, які Ви повинні засвоїти.
- Проаналізуйте, як опрацьований матеріал пов'язаний з іншими питаннями теми.
- Для кращого засвоєння та запам'ятовування матеріалу складіть короткий конспект, схеми, таблиці або графіки по прочитаному матеріалу.
- Визначте проблеми в опрацьованому матеріалі, які Ви недостатньо зрозуміли. З цими питаннями Ви можете звернутися на консультації до викладача.
- Перевірте, як Ви засвоїли опрацьоване питання. Ви можете це зробити, відповівши на тестові питання до теми або розв'язавши практичні завдання.

Виконання професійно-орієнтованих завдань має на меті вироблення умінь, необхідних для вирішення професійних завдань.

Алгоритм виконання

- Ознайомтеся з вимогами до індивідуального завдання.
- Ознайомтеся зі змістом індивідуального завдання.
- Визначте, чи доводилося Вам виконувати подібні завдання.
- Проаналізуйте теоретичний матеріал, необхідний для виконання індивідуального завдання.
- Визначте питання, на які Ви не можете дати відповіді самостійно, та зверніться з ними на консультації до викладача.
- Конкретизуйте завдання, які Ви маєте вирішити в ході виконання індивідуального завдання.
- Складіть розгорнутий план виконання завдання.
- Підберіть методи виконання завдання.
- Виконайте індивідуальне завдання відповідно до плану.
- Проаналізуйте, чи всі поставлені завдання Ви виконали.
- Внесіть, при потребі, корективи до виконаного завдання.
- Оформіть завдання відповідно до вимог.
- Здайте завдання викладачу у зазначений термін.

Ведення щоденника та підготовка звіту

На першій парі студенти від керівника практики отримують щоденники та програму практики. Упродовж всієї практики студенти ведуть щоденник, у якому занотовують результати спостережень за роботою спеціалістів, свої враження про роботу соціальних працівників, зазначають напрямки та методи роботи, з якими ознайомилися, переглянуту літературу з певної тематики, зауваження щодо ходу практики тощо. Щоденник ведеться у довільній формі. Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми практики. Загальна і характерна форма звітності студента за практику - це подання письмового звіту. Письмовий звіт разом з іншими документами, установленими навчальним закладом (щоденник, результати виконання завдань та інше), подається на рецензування керівнику практики від навчального закладу.

До переліку документів практики входять документи, які студент заповнює під час практики і подає на кафедру після її закінчення:

1. Звіт про проходження навчальної технологічної практики. Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання. Форма звітності студента про проходження практики – письмовий звіт. Письмовий звіт разом з іншими документами подається на рецензування науковому керівникові практики від кафедри. У звіті мають бути відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, висновки та пропозиції тощо.

2. Щоденник практики. У щоденнику зазначаються всі види робіт, які виконували студенти під час навчальної практики, дати та відмітка керівника про їх виконання (Див. Додаток 1).

Щоденник практики та звіт практики повинні бути представлені на перевірку не пізніше трьох днів після закінчення практики

Підготовка до заліку має на меті узагальнення та систематизацію знань отриманих під час практики.

Алгоритм виконання

- Ознайомтеся з переліком питань та завдань до заліку.
- Підберіть підручники, інструктивно-методичні матеріали або іншу довідкову літературу, необхідну для підготовки (її перелік Ви можете знайти в інструктивно-методичних матеріалах).
- Перегляньте зміст кожного питання, користуючись власними конспектами або підручниками.
- Визначте рівень знань з кожного питання.
- Визначте питання, які потребують ретельнішої підготовки (опрацювання додаткової літератури, складання конспектів, схем, розв'язання окремих типів задач тощо). З цією метою зверніться до алгоритму підготовки теоретичних питань до занять та виконання практичних завдань.
- Для самоперевірки перекажіть теоретичні питання або вирішіть практичне завдання.

Примітка

✓ При виконанні завдань, винесених на самостійне опрацювання, Ви можете звертатися за *консультацією* до викладача. Про час проведення консультацій повідомляє викладач.

✓ Теми, які у повному обсязі виносяться на самостійне опрацювання, та індивідуальні завдання студент має *здати викладачу на консультації* (дату проведення консультації повідомляє викладач).

ПЕРЕЛІК І ЗМІСТ ТЕМ

Практичне заняття № 1.

Професійна діяльність соціального працівника та необхідні компетентності для професійної діяльності. Ознайомлення з порядком проведення практики

Опрацювати тему за планом:

Становлення професії соціальний працівник в Україні, визначення поняття “соціальний працівник”, його місце в освітньому просторі, статус; регламентуючі нормативно-правові документи, якими керується фахівець у процесі професійної діяльності. Розглядаються стандарти та освітньо-кваліфікаційна характеристика професії. Охарактеризовано основні вимоги до особистості соціального працівника; визначено професійні знання, уміння, кваліфікаційні вимоги, необхідні для виконання посадових обов’язків професійні ролі, які виконує соціальний працівник у професійній діяльності. Етичний кодекс соціальних працівників. Професійна компетентність соціального працівника

Записати визначення основних понять теми.

Завдання: 1. розробити письмово презентацію сфер і змісту професійної діяльності соціального працівника. 2. Зробити таблицю професійних компетентностей соціального працівника із розшифруванням їх значення в діяльності. 3. написати есе на тему: «Чому я обрала(в) професію соціального працівника і що мені потрібно зробити, щоб ним фахівцем у цій сфері».

Питання для самопідготовки: Порівняйте діяльність соціального педагога у загальноосвітньому навчальному закладі та соціального працівника в соціальній установі. Яка діяльність відіграє в роботі соціального працівника першорядну роль?

Література:

1. Галагузова Ю.Н. Социальная педагогика : практика / Ю.Н. Галагузова, Г.В. Сарвачева, Г.Н. Штинова. – М., 2001. – 220 с.
2. Зміст та напрями професійної діяльності соціального педагога в соціально-освітніх закладах // Проблеми пед. технологій. – Луцьк. – 2002. – № 2. – С. 74–80.
3. Паскаль О.В. Практична підготовка соціального педагога / Навчально-методичний посібник . – Одеса : Поліграф, 2006. - 46 с
4. Шептенко П.А. Методика и технология работы социального педагога / П.А. Шептенко, Т.А. Воронина. – М., 2001. – 205 с.

Практичне заняття № 2
Діяльність Управління у справах сім'ї, молоді та спорту
Житомирської міської ради та ЖЦССМ як підрозділу управління у
забезпеченні реалізації соціальної роботи

Опрацювати тему за планом:

Механізм формування та реалізації державної соціальної молодіжної політики в Україні. Діяльність державних відділів (управлінь) у справах сім'ї, молоді та спорту, їх роль у формуванні та реалізації соціальної молодіжної політики. Положення про управління у справах сім'ї, молоді та спорту Житомирської міської ради. Забезпечення питань гендерної рівності. Проектна діяльність Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Житомирської міської ради.

Робота Житомирського міського центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. Вивчення нормативних документів відділу: план роботи, накази щодо роботи з дітьми-сиротами та дітьми, що залишились без батьківського піклування. Ознайомлення з статистичною звітністю. Напрями роботи. Діяльність волонтерського руху.

Записати визначення основних понять теми.

1. *Завдання:* 1. Підготувати картотеку наявних матеріалів у ЗМІ, що відображають діяльність управління у справах сім'ї, молоді та спорту та ЖЦССМ. 2. Підготувати блок-схему діяльності ЖЦССМ. 3. Скласти банк даних послуг ЖЦССМ, що надаються різним категоріям населення (діти-інваліди; батьки, що виховують дітей поодинці; багатодітні сім'ї; діти-сироти; підлітки, які потрапили у важку життєву ситуацію; неблагополучні сім'ї; засуджені та ін.). Заповнити таблицю:

Вид соціальної допомоги або послуги	Хто може користуватися (категорія клієнтів)	На якій підставі

Питання для самоконтролю:

Назвіть основні завдання управління у справах, сім'ї, молоді та спорту Житомирської міської ради. Назвіть приклади проектів, що забезпечують дотримання гендерної рівності. Назвіть основні напрямки діяльності ЖЦССМ.

Література:

1. Галагузова Ю.Н. Социальная педагогика : практика / Ю.Галагузова, Г.Сарвачева, Г.Штинова. – М., 2001. – 220 с.

2. Волонець Л.С. Дитинство в Україні: права, гарантії, захист // Український часопис прав людини. –К.: Українська правнича фундація, 1999. –С. 27-29.

3. Зміст та напрями професійної діяльності соціального педагога в соціально-освітніх закладах // Проблеми пед. технологій. – Луцьк. – 2002. – № 2. – С. 74–80.

4. Збірник нормативно-правових актів у сфері захисту прав дітей. –К.: Дитячий Фонд ООН (ЮНІСЕФ), 2002. –318 с.

5. Шептенко П.А. Методика и технология работы социального педагога / П.А.Шептенко, Т.А.Воронина. – М., 2001. – 205 с.

Практичне заняття № 3

Ознайомлення з роботою Житомирського міського центру соціальних служб для сімей, дітей та молоді (навчальний візит)

Схема аналізу відвідування закладу:

Житомирський міський центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, основні завдання його функціонування. Організація роботи соціальної служби (закладу). Аналіз готовності до співпраці колективу соціальної служби (закладу) з клієнтами, з якими проводиться робота. Місце проведення заняття, його готовність. Зміст, форми і методи роботи соціальної служби з клієнтами. Характеристика діяльності працівників служби (установи, організації), рівень професійної компетентності, володіння технологією соціальної роботи, дотримання етичних норм соціальної роботи, контактність. Проблеми установи. Власні міркування, роздуми щодо роботи в установі.

Записати визначення основних понять теми.

Завдання: підготуйте відгук за схемою в додатку №4

Питання для самоконтролю:

Якими нормативними документами послуговується Житомирський міський центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді ? Які основні статистичні показники щодо роботи з різними категоріями клієнтів? Опишіть основні напрями роботи соціальної служби. В чому полягає сутність роботи волонтерського руху?

Література:

1. Галагузова Ю.Н. Социальная педагогика : практика / Ю.Галагузова, Г.Сарвачева, Г.Штинова. – М., 2001. – 220 с.

2. Волонець Л.С. Дитинство в Україні: права, гарантії, захист // Український часопис прав людини. –К.: Українська правнича фундація, 1999. –С. 27-29.

3. Зміст та напрями професійної діяльності соціального педагога в соціально-освітніх закладах // Проблеми пед. технологій. – Луцьк. – 2002. – № 2. – С. 74–80.

4. Збірник нормативно-правових актів у сфері захисту прав дітей. –К.: Дитячий Фонд ООН (ЮНІСЕФ), 2002. –318 с.

5. Шептенко П.А. Методика и технология работы социального педагога / П.А.Шептенко, Т.А.Воронина. – М., 2001. – 205 с.

Практичне заняття № 4

Ознайомлення з роботою Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Житомирської міської ради (навчальний візит)

Схема аналізу відвідування закладу:

Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Житомирської міської ради, основні завдання його функціонування. Організація роботи соціальної служби управління. Аналіз готовності до співпраці колективу управління з клієнтами, з якими проводиться робота. Зміст, форми і методи роботи управління з клієнтами. Характеристика діяльності працівників управління, рівень професійної компетентності, володіння технологією соціальної роботи, дотримання етичних норм соціальної роботи. Соціальні проекти управління. Основні кроки щодо забезпечення питань гендерної рівності. Проблеми установи. Власні міркування, роздуми щодо роботи в установі.

Записати визначення основних понять теми.

Завдання: підготуйте відгук за схемою в додатку №4 (по можливості, долучення до соціального опитування, що традиційно управління у справах сім'ї, молоді та спорту проводить серед житомир'ян)

Питання для самоконтролю: Якими нормативними документами послуговується Управління у справах сім'ї, молоді та спорту Житомирської міської ради? Охарактеризуйте основні завдання управління та проектну діяльність, що підкріплює реалізацію завдань. Яким чином управління регулює питання дотримання гендерної рівності (назвіть окремі ініціативи, проекти та ін.)?

Література:

1. Галагузова Ю.Н. Социальная педагогика : практика / Ю.Галагузова, Г.Сарвачева, Г.Штинова. – М., 2001. – 220 с.

2. Волонець Л.С. Дитинство в Україні: права, гарантії, захист // Український часопис прав людини. –К.: Українська правнича фундація, 1999. –С. 27-29.

3. Зміст та напрями професійної діяльності соціального педагога в соціально-освітніх закладах // Проблеми пед. технологій. – Луцьк. – 2002. – № 2. – С. 74–80.

4. Збірник нормативно-правових актів у сфері захисту прав дітей. –К.: Дитячий Фонд ООН (ЮНІСЕФ), 2002. –318 с.

5. Шептенко П.А. Методика и технология работы социального педагога / П.А.Шептенко, Т.А.Воронина. – М., 2001. – 205 с.

Практичне заняття № 5

Особливості проведення профорієнтаційної діяльності Житомирським міським центром зайнятості

Опрацювати тему за планом:

Теоретичні основи зайнятості населення. Організаційна структура установ з працевлаштування в Україні (на прикладі центру зайнятості). Соціальна робота у сфері зайнятості з різними соціальними групами. Соціальні проблеми працевлаштування молоді. Консультування з працевлаштування та розвитку кар'єри. Працевлаштування осіб з обмеженими можливостями за сприянням служби зайнятості. Проекти Житомирського міського центру зайнятості, що спрямовані на профорієнтацію та працевлаштування різних категорій клієнтів.

Записати визначення основних понять теми.

Завдання: 1. Опрацюйте нормативні документи: ЗУ «Про зайнятість населення», Концепція державної системи професійної орієнтації населення, Положення про професійну орієнтацію молоді, яка навчається. 2. Пройти профорієнтаційне тестування на визначення основних психологічних якостей студента та отримати консультацію з розвитку кар'єри.

Питання для самоконтролю: Охарактеризуйте зміст роботи центру зайнятості населення. Назвіть основні види та форми допомоги безробітним. Назвіть соціальні проблеми працевлаштування молоді.

Література:

1. Василькова Ю.В., Василькова Т.А. Социальная педагогика: Курс лекций. – М.: Академия, 2001.

2. Введення у соціальну роботу. – К.: Феникс, 2001.

3. Коваль Л.Г., Зверева І.Д., Хлебнік С.Р. Соціальна педагогіка /Соціальна робота. – К., ІЗМН, 1997.

4. Методика и технологии работы социального педагога./Под.ред. М.А. Галагузовой. – М.: Академия, 2002.

Практичне заняття № 6

Ознайомлення з роботою Житомирського міського центру зайнятості (навчальний візит)

Схема аналізу відвідування закладу:

Житомирський міський центр зайнятості: основні завдання його функціонування. Організація роботи центру зайнятості. Зміст, форми і методи роботи центру зайнятості з клієнтами. Характеристика діяльності працівників служби, рівень професійної компетентності, володіння технологією соціальної роботи (ВПО, люди з інвалідністю, молодь, учасники АТО та ін.), дотримання етичних норм соціальної роботи. Особливості професійної орієнтації клієнтів різних категорій. Соціальні проекти служби зайнятості. Проблеми установи. Власні міркування, роздуми щодо роботи в установі.

Записати визначення основних понять теми.

Завдання: підготуйте відгук за схемою в додатку №4

Питання для самоконтролю: Охарактеризуйте процедури та операції з надання громадянам послуг з пошуку та підбору роботи. Назвіть основні функції кар'єрних радників.

Література:

1. Василькова Ю.В., Василькова Т.А. Социальная педагогика: Курс лекций. – М.: Академия, 2001.
2. Введення у соціальну роботу. – К.: Феникс, 2001.
3. Коваль Л.Г., Зверева І.Д., Хлебнік С.Р. Соціальна педагогіка /Соціальна робота. – К., ІЗМН, 1997.
4. Методика и технологии работы социального педагога./Под.ред. М.А. Галагузовой. – М.: Академия, 2002.

Практичне заняття № 7

Соціальна допомога дітям та молоді з інвалідністю

Опрацювати тему за планом:

Організація навчання дітей з інвалідністю. Структура спеціальної освіти в Україні для дітей з інвалідністю. Інклюзивне навчання. Аналіз характерних особливостей розвитку дітей з різними нозологіями. Особливості формування корекційно-виховних програм дітей з різною нозологією. Психолого-педагогічний супровід родини, в якій виховується дитина з інвалідністю. База закладів Житомира, що забезпечують освітні послуги та соціальну допомогу дітям з інвалідністю.

Записати визначення основних понять теми.

Завдання: 1. опрацювати нормативні документи: Конвенція ООН про права дитини, Декларація про права інвалідів, ЗУ «Про охорону дитинства», ЗУ «Про державну соціальну допомогу інвалідам дитинства та дітям-інвалідам», ЗУ «Про реабілітацію інвалідів в Україні», ЗУ «Про внесення змін до деяких законів України щодо соціального захисту інвалідів». 2. скласти базу даних закладів Житомира, що надають освітні послуги та соціальну допомогу.

Питання для самоконтролю:

Описати основні позиції у законодавстві, що захищають права дитини з інвалідністю. Охарактеризувати специфіку організації інклюзивного навчання. Описати основні функції асистента вчителя.

Література:

1. Василькова Ю.В., Василькова Т.А. Соціальна педагогіка: Курс лекцій. – М.: Академія, 2001.
2. Введення у соціальну роботу. – К.: Фенікс, 2001.
3. Коваль Л.Г., Зверєва І.Д., Хлебнік С.Р. Соціальна педагогіка /Соціальна робота. – К., ІЗМН, 1997.
4. Методика и технологии работы социального педагога./Под.ред. М.А. Галагузовой. – М.: Академія, 2002.
5. Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2109-14>

Практичне заняття № 8-9

Ознайомлення з роботою КНЗ «Житомирська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат» (навчальний візит)

Схема аналізу відвідування закладу:

КНЗ «Житомирська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат»: основні завдання її функціонування, особливостями та специфікою функціонування даного закладу; адміністрацією; складом спеціалістів; контингентом дітей з якими працюють; структурою. Зміст, форми і методи роботи спеціальної школи з клієнтами. Вивчення нормативно-правової бази, документації та планів роботи соціального педагога, практичного психолога, категорій осіб з якими вони працюють. Характеристика діяльності працівників спеціальної школи, рівень професійної компетентності, володіння технологією соціальної роботи, дотримання етичних норм соціальної роботи. Огляд кабінету соціального педагога, логопеда, практичного психолога. Проектна діяльність НЗ «Житомирська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат». Проблеми установи. Власні міркування, роздуми щодо роботи в установі.

Записати визначення основних понять теми.

Завдання: 1. підготуйте відгук за схемою в додатку №4. 2. провести корекційне заняття з елементами арт-терапії для дітей з інвалідністю (описати план-конспект заняття).

Питання для самоконтролю:

Відзначте основні особливості роботи НЗ «Житомирська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат». Які проблеми виникають у роботі з дітьми та молоддю з інвалідністю. Які ключові соціальні проекти реалізовує спеціальна школа. Особливості організації роботи із батьками дітей з інвалідністю.

Література:

1. Василькова Ю.В., Василькова Т.А. Соціальна педагогіка: Курс лекцій. – М.: Академія, 2001.

2. Введення у соціальну роботу. – К.: Фенікс, 2001.

3. Коваль Л.Г., Зверєва І.Д., Хлебнік С.Р. Соціальна педагогіка /Соціальна робота. – К., ІЗМН, 1997.

Коношенко Н.А., Свинобой А.В. Підготовка майбутніх соціальних педагогів до реалізації функцій соціально-педагогічної роботи в умовах реабілітаційного центру // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. 2017. - № 1. – С. 246-252. Режим доступу: <https://www.google.com.ua/search>

4. Методика и технологии работы социального педагога./ Под.ред. М.А. Галагузовой. – М.: Академія, 2002.

Практичне заняття № 10

Ознайомлення з роботою ГО «Діти Сонця» (навчальний візит)

Схема аналізу відвідування закладу:

ГО «Діти Сонця»: основні завдання та напрямки функціонування ГО. Організація роботи ГО, зміст, форми і методи роботи центру з клієнтами. Характеристика діяльності працівників служби, рівень професійної компетентності, володіння технологією соціальної роботи з дітьми з різними нозологіями, дотримання етичних норм соціальної роботи. Соціально-педагогічна робота з батьками дітей з інвалідністю. Проблеми установи. Власні міркування, роздуми щодо роботи в установі.

Записати визначення основних понять теми.

Завдання: 1. підготуйте відгук за схемою в додатку №4. 2. провести корекційне заняття з елементами арт-терапії для дітей з інвалідністю (описати план-конспект заняття).

Питання для самоконтролю:

Відзначте основні особливості роботи Центру комплексної реабілітації дітей з інвалідністю. Опишуть структуру Центру комплексної реабілітації дітей з інвалідністю та посадові обов'язки працівників. Опишіть особливості організації роботи із батьками дітей з інвалідністю.

Література:

1. Василькова Ю.В., Василькова Т.А. Соціальна педагогіка: Курс лекцій. – М.: Академія, 2001.
2. Введення у соціальну роботу. – К.: Фенікс, 2001.
3. Доннік М.С. Соціально-психологічні проблеми вихованців соціальних гуртожитків / М.С. Доннік // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2010. – № 3. – С. 65–70.
4. Коваль Л.Г., Зверєва І.Д., Хлебнік С.Р. Соціальна педагогіка /Соціальна робота. – К., ІЗМН, 1997.
5. Курінна С.М. Особливості соціалізації дітей шести-семи років у різних умовах життєдіяльності: дис. кандидата пед. наук: 13.00.05 / Курінна Світлана Миколаївна. – Слов'янськ, 2004. – 246 с.
6. Методика и технологии работы социального педагога./Под.ред. М.А. Галагузовой. – М.: Академія, 2002.
7. Наточій А.М. До проблеми формування відповідальності у вихованців загальноосвітньої школи-інтернату / А.М. Наточій // Зб. наук. пр. Полтав. держ. пед. ун-ту ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2005. – Вип. 6 (45). – С. 58–65.
8. Поляновська О.Р. Позакласна виховна робота як один із шляхів профілактики правопорушень дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування / Поляновська О.Р. – Хмельницький: АРТО, 2008. – 123 с.

Практичне заняття № 11

Ознайомлення з роботою Центру комплексної реабілітації дітей з інвалідністю Житомирської міської ради (навчальний візит, волонтерство)

Схема аналізу відвідування закладу:

Центр комплексної реабілітації дітей з інвалідністю Житомирської міської ради: основні завдання його функціонування. Організація роботи центру, зміст, форми і методи роботи центру з клієнтами. Характеристика діяльності працівників служби, рівень професійної компетентності, володіння технологією соціальної роботи з дітьми з різними нозологіями, дотримання етичних норм соціальної роботи. Проблеми установи. Власні міркування, роздуми щодо роботи в установі.

Записати визначення основних понять теми.

Завдання: 1. підготуйте відгук за схемою в додатку №4. 2. по можливості, залучити студентів як волонтерів «Театру-студії Аліни Зубової», який щорічно

готує для Центру комплексної реабілітації дітей з інвалідністю благодійну виставу.

Питання для самоконтролю:

Відзначте основні особливості роботи ГО «Діти Сонця». Опишіть структуру ГО «Діти Сонця» та посадові обов'язки працівників. Опишіть особливості організації роботи із батьками дітей з інвалідністю.

Література:

1. Василькова Ю.В., Василькова Т.А. Соціальна педагогіка: Курс лекцій. – М.: Академія, 2001.
2. Введення у соціальну роботу. – К.: Фенікс, 2001.
3. Доннік М.С. Соціально-психологічні проблеми вихованців соціальних гуртожитків / М.С. Доннік // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2010. – № 3. – С. 65–70.
4. Коваль Л.Г., Зверєва І.Д., Хлебнік С.Р. Соціальна педагогіка /Соціальна робота. – К., ІЗМН, 1997.
5. Курінна С.М. Особливості соціалізації дітей шести-семи років у різних умовах життєдіяльності: дис. кандидата пед. наук: 13.00.05 / Курінна Світлана Миколаївна. – Слов'янськ, 2004. – 246 с.
6. Методика и технологии работы социального педагога./Под.ред. М.А. Галагузовой. – М.: Академія, 2002.
7. Наточій А.М. До проблеми формування відповідальності у вихованців загальноосвітньої школи-інтернату / А.М. Наточій // Зб. наук. пр. Полтав. держ. пед. ун-ту ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2005. – Вип. 6 (45). – С. 58–65.
8. Поляновська О.Р. Позакласна виховна робота як один із шляхів профілактики правопорушень дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування / Поляновська О.Р. – Хмельницький: АРТО, 2008. – 123 с.

Практичне заняття № 12

Ознайомлення з роботою МБФ «Місія в Україну» (навчальний візит)

Схема аналізу відвідування закладу:

МБФ «Місія в Україну»: основні завдання та напрямки функціонування фонду. Організація роботи МБФ, зміст, форми і методи роботи з клієнтами (жінкам з небажаною вагітністю та дітям з інвалідностями). Характеристика діяльності працівників служби, рівень професійної компетентності, володіння технологією соціальної роботи, дотримання етичних норм соціальної роботи. Проблеми установи. Власні міркування, роздуми щодо роботи в установі.

Записати визначення основних понять теми.

Завдання: 1. підготуйте відгук за схемою в додатку №4.

Питання для самоконтролю:

Охарактеризуйте основні цінності, на яких базується діяльність МБФ «Місія в Україну». Опишіть особливості надання допомоги жінкам з небажаною вагітністю. Яким чином здійснюється медико-соціальна реабілітація дітей та молодь з інвалідностями?

Література:

1. Василькова Ю.В., Василькова Т.А. Соціальна педагогіка: Курс лекцій. – М.: Академія, 2001.
2. Введення у соціальну роботу. – К.: Фенікс, 2001.
3. Доннік М.С. Соціально-психологічні проблеми вихованців соціальних гуртожитків / М.С. Доннік // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2010. – № 3. – С. 65–70.
4. Коваль Л.Г., Зверєва І.Д., Хлебнік С.Р. Соціальна педагогіка /Соціальна робота. – К., ІЗМН, 1997.
5. Курінна С.М. Особливості соціалізації дітей шести-семи років у різних умовах життєдіяльності: дис. кандидата пед. наук: 13.00.05 / Курінна Світлана Миколаївна. – Слов'янськ, 2004. – 246 с.
6. Методика и технологии работы социального педагога./Под.ред. М.А. Галагузовой. – М.: Академія, 2002.
7. Наточій А.М. До проблеми формування відповідальності у вихованців загальноосвітньої школи-інтернату / А.М. Наточій // Зб. наук. пр. Полтав. держ. пед. ун-ту ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2005. – Вип. 6 (45). – С. 58–65.
8. Поляновська О.Р. Позакласна виховна робота як один із шляхів профілактики правопорушень дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування / Поляновська О.Р. – Хмельницький: АРТО, 2008. – 123 с.

Практичне заняття № 13

Ознайомлення з роботою Житомирського вищого професійного училища-інтернату Житомирської обласної ради (навчальний візит)

Схема аналізу відвідування закладу:

Структура спеціальної освіти в Україні для молоді з інвалідністю. Житомирське вище професійне училище-інтернат Житомирської обласної ради: основні завдання його функціонування; освітня, навчально-виробнича, виховна, методична та інноваційна діяльність. Характеристика діяльності працівників училища-інтернату, рівень професійної компетентності, володіння технологією соціальної роботи. Психологічна та соціально-реабілітаційна робота в училищі-інтернаті. Проблеми установи. Власні міркування, роздуми щодо роботи в установі.

Записати визначення основних понять теми.

Завдання: 1. проаналізувати законодавство, що регулює надання освітніх послуг молоді з інвалідністю (у т.ч. Конвенція про права інвалідів та інших законодавчих актів щодо участі інвалідів у культурному житті, дозвіллі й відпочинку). 2. скласти базу даних закладів з професійної освіти для молоді з інвалідністю в Україні. 3. підготуйте відгук за схемою в додатку №4.

Питання для самоконтролю:

Охарактеризуйте в Житомирі особливості організації культурно-мистецьких та культурно-дозвіллевих заходів, спрямованих на долучення осіб з інвалідністю до культурного життя й мистецької творчості. Охарактеризуйте доступність для людей з інвалідністю приміщень закладів освіти, культури та ін.

Література:

1. Василькова Ю.В., Василькова Т.А. Соціальна педагогіка: Курс лекцій. – М.: Академія, 2001.
2. Введення у соціальну роботу. – К.: Фенікс, 2001.
3. Коваль Л.Г., Зверєва І.Д., Хлебнік С.Р. Соціальна педагогіка /Соціальна робота. – К., ІЗМН, 1997.
4. Методика и технологии работы социального педагога./Под.ред. М.А. Галагузовой. – М.: Академія, 2002.
5. Наточій А.М. До проблеми формування відповідальності у вихованців загальноосвітньої школи-інтернату / А.М. Наточій // Зб. наук. пр. Полтав. держ. пед. ун-ту ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2005. – Вип. 6 (45). – С. 58–65.
6. Поляновська О.Р. Позакласна виховна робота як один із шляхів профілактики правопорушень дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування / Поляновська О.Р. – Хмельницький: АРТО, 2008. – 123 с.

Практичне заняття № 14

Специфіка діяльності закладів для дітей-сиріт чи позбавлених батьківського піклування. Ознайомлення з роботою КЗ «Обласний соціальний гуртожиток» (навчальний візит)

Схема аналізу відвідування закладу:

КЗ «Обласний соціальний гуртожиток»: основні завдання його функціонування. Організація роботи соціального гуртожитку. Знайомство із специфікою та основними напрямками роботи соціального гуртожитку; основними проблемами даної категорії дітей; формами та видами соціальної допомоги даній категорії. Характеристика діяльності працівників соціального гуртожитку, рівень професійної компетентності, володіння технологією соціальної роботи, дотримання етичних норм соціальної роботи. Проблеми установи. Власні міркування, роздуми щодо роботи в установі.

Записати визначення основних понять теми.

Завдання: 1. підготуйте відгук за схемою в додатку №4. 2. опрацюйте нормативно-правову базу: ЗУ «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування», Постанова Кабінету Міністрів України «Про притулок для неповнолітніх», Указ Президента України «Про затвердження комплексних заходів щодо профілактики бездоглядності та правопорушень дітей, їх соціальної реабілітації у суспільстві», ЗУ «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування».

Питання для самоконтролю:

Опишіть посадові обов'язки соціального працівника в соціальному гуртожитку. Яким чином здійснюється соціальна робота в соціальному гуртожитку? Опишіть механізм поселення дитини-сироти чи позбавленої батьківського піклування в соціальний гуртожиток та поряд припинення проживання.

Література:

1. Василькова Ю.В., Василькова Т.А. Соціальна педагогіка: Курс лекцій. – М.: Академія, 2001.

2. Введення у соціальну роботу. – К.: Фенікс, 2001.

Доннік М. С. Система соціально-педагогічної діяльності соціального гуртожитку, спрямована на соціалізацію молоді, позбавленої батьківського піклування / М. С. Доннік // Соціальна педагогіка: теорія та практика. - 2013. - № 4. - С. 27-36. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/spttp_2013_4_7

2. Коваль Л.Г., Зверева І.Д., Хлебнік С.Р. Соціальна педагогіка /Соціальна робота. – К., ІЗМН, 1997.

3. Літяга І. В. Зміст діяльності соціального гуртожитку / І. В. Літяга // Збірник наукових праць [Херсонського державного університету]. Педагогічні науки. - 2017. - Вип. 77(2). - С. 164-167. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppn_2017_77%282%29_3

4. Методика и технологии работы социального педагога./ Под.ред. М.А. Галагузовой. – М.: Академія, 2002.

5. Типове положення про соціальний гуртожиток. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/20919374>

Практичне заняття № 15

Ознайомлення з роботою Житомирського обласного центру соціально-психологічної реабілітації дітей «Сонячний дім» (навчальний візит)

Схема аналізу відвідування закладу:

Центр соціально-психологічної реабілітації дітей «Сонячний дім»: специфіка та основні напрями роботи. Основні причинами, що спонукають людей різного віку та соціального статусу до девіантної поведінки. Зміст, форми і методи роботи Центру соціально-психологічної реабілітації дітей «Сонячний дім» з клієнтами. Характеристика діяльності працівників Центр соціально-психологічної реабілітації дітей «Сонячний дім», посадові обов'язки, рівень професійної компетентності, володіння технологією соціальної роботи, дотримання етичних норм соціальної роботи. Соціальна робота на вулиці. Проблеми установи. Власні міркування, роздуми щодо роботи в установі.

Записати визначення основних понять теми.

Завдання: підготуйте відгук за схемою в додатку №4.

Питання для самоконтролю:

Опишіть, яким чином здійснюється соціально-педагогічна діяльність в Центрі соціально-психологічної реабілітації дітей «Сонячний дім». Опишіть основні моделі розв'язання основних кейсів по центру реабілітації.

Література:

1. Василькова Ю.В., Василькова Т.А. Социальная педагогика: Курс лекций. – М.: Академия, 2001.
2. Введення у соціальну роботу. – К.: Феникс, 2001.
3. Коваль Л.Г., Зверева І.Д., Хлебнік С.Р. Соціальна педагогіка /Соціальна робота. – К., ІЗМН, 1997.
4. Методика и технологии работы социального педагога./Под.ред. М.А. Галагузовой. – М.: Академия, 2002.

Практичне заняття № 16

Ознайомлення з роботою Служби у справах дітей Житомирської міської ради (навчальний візит)

Схема аналізу відвідування закладу:

Служба у справах дітей Житомирської міської ради: специфіка та основні напрями роботи. Основні кейси, з якими працюють в службі. Зміст, форми і методи роботи Служби у справах дітей з клієнтами. Положення про діяльність. Характеристика діяльності працівників Служби у справах дітей, посадові обов'язки, рівень професійної компетентності, володіння технологією соціальної роботи, дотримання етичних норм соціальної роботи. Проблеми установи. Власні міркування, роздуми щодо роботи в установі.

Записати визначення основних понять теми.

Завдання: підготуйте відгук за схемою в додатку №4.

Питання для самоконтролю:

Опишіть, основні напрямки соціальної роботи Служби у справах дітей. В чому полягає специфіка роботи соціальних працівників Служби?

Література:

1. Василькова Ю.В., Василькова Т.А. Соціальна педагогіка: Курс лекцій. – М.: Академія, 2001.
2. Введення у соціальну роботу. – К.: Фенікс, 2001.
3. Коваль Л.Г., Зверєва І.Д., Хлебнік С.Р. Соціальна педагогіка /Соціальна робота. – К., ІЗМН, 1997.
4. Методика и технологии работы социального педагога./Под.ред. М.А. Галагузовой. – М.: Академія, 2002.

Практичне заняття № 17

Специфіка діяльності закладів для клієнтів з ризикованою поведінкою.

Ознайомлення з роботою ГО «Перспектива» (навчальний візит)

Схема аналізу відвідування закладу:

ГО «Перспектива»: специфіка та основні напрями роботи. Основні причинами, що спонукають людей різного віку та соціального статусу до девіантної поведінки. Зміст, форми і методи роботи ГО «Перспектива» з клієнтами. Статут організації. Характеристика діяльності працівників ГО «Перспектива», посадові обов'язки, рівень професійної компетентності, володіння технологією соціальної роботи, дотримання етичних норм соціальної роботи. Соціальна робота на вулиці. Проблеми установи. Власні міркування, роздуми щодо роботи в установі.

Записати визначення основних понять теми.

Завдання: 1. підготуйте відгук за схемою в додатку №4. 2. опрацюйте нормативно-правову базу до теми: ЗУ «Про органи і служби у справах неповнолітніх та спеціальні установи для неповнолітніх», ЗУ «Про соціальну адаптацію осіб, які відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк», Постанова Верховної Ради України «Про Рекомендації парламентських слухань про становище молоді в Україні «Формування здорового способу життя української молоді: стан, проблеми та перспективи».

Питання для самоконтролю:

Опишіть які організації чи установи Житомира працюють з ресоціалізацією наркозалежних. Назвіть основні напрямки соціальної роботи ГО «Перспектива». В чому полягає специфіка роботи соціальних працівників організації.

Література:

1. Активні методи просвітницької діяльності у профілактиці ВІЛ/СНІДу та ризикованої поведінки : посіб. для спец. приймальників-розподільників,

притулків для неповнолітніх та виховних колоній / За заг. ред.: Р. Х. Вайноли, Т. Л. Лях; Авт.-упор.:Безпалько О. В., Зимівець Н. В., Захарченко І. В., Журавель Т. В., Лютий В. П., Лях Т. Л., Петрович В. С., Закусило О. Ю., Цюман Т. П.– К.: ТОВ „ДКБ „РОТЕКС”, 2007. – 190 с.

2. Василькова Ю.В., Василькова Т.А. Соціальна педагогіка: Курс лекцій. – М.: Академія, 2001.

3. Введення у соціальну роботу. – К.: Фенікс, 2001.

4. Коваль Л.Г., Зверева І.Д., Хлебнік С.Р. Соціальна педагогіка /Соціальна робота. – К., ІЗМН, 1997.

5. Методика и технологии работы социального педагога./Под.ред. М.А. Галагузовой. – М.: Академія, 2002.

6. Соціально-психологічна підтримка клієнтів програм замісної підтримувальної терапії: методичні рекомендації / за ред. Дворяк С. - К., 2008.

- 76 с. Режим доступу:
http://publichealth.org.ua/storage/IOM_for%20NGO/04%20ZPT/Pidtrymka%20ZPT%20pacientiv.pdf

Практичне заняття № 18

Особливості організації роботи волонтерів (на прикладі Товариства Червоного Хреста України)

Опрацювати тему за планом:

Соціальний працівник і волонтерський рух. Становлення й розвиток волонтерської діяльності в Україні та за кордоном. Стратегія управління діяльністю волонтерських груп: інноваційні підходи. Волонтери в соціально-педагогічних акціях. Організація підготовки волонтерів до роботи. Особливості діяльності волонтерських організацій у провідних країнах світу. Позитивні приклади роботи волонтерів Товариства Червоного Хреста України.

Записати визначення основних понять теми.

Завдання: Проаналізувати діяльність волонтерів Товариства Червоного Хреста України за наступною схемою: установа, вид роботи; обґрунтування доцільності, необхідності цього виду волонтерської допомоги; обґрунтування логіки і послідовності дій; підготовка клієнта до співпраці та аналіз рівня і готовності клієнта до співпраці; аналіз конкретної технології волонтерської роботи: а) відповідність змісту дій поставленій меті; б) характеристика конкретної волонтерської роботи; в) зацікавленість клієнта у співпраці, рівень його активності; г) аналіз використаних у роботі прийомів і методів, їх відповідність віковим і психологічним особливостям клієнтів; д) зв'язок

питань, що вирішувались під час волонтерської роботи, з проблемами суспільства і середовища. 6. особисті якості працівника-волонтера (переконаність, емоційність, контакт з клієнтом, знання моральних якостей, вчинків клієнтів і їх мотивації). 7. ефективність справи, її значення для наступної роботи (зауваження, пропозиції).

Питання для самоконтролю: В яких основних напрямках розвивається волонтерство Товариства Червоного Хреста України. Визначте основні основоположні принципи Міжнародного Руху. Назвіть приклади волонтерських проєктів Товариства Червоного Хреста України.

Література:

1. Василькова Ю.В., Василькова Т.А. Соціальна педагогіка: Курс лекцій. – М.: Академія, 2001.
2. Введення у соціальну роботу. – К.: Фенікс, 2001.
3. Коваль Л.Г., Зверєва І.Д., Хлебнік С.Р. Соціальна педагогіка /Соціальна робота. – К., ІЗМН, 1997.
4. Методика и технологии работы социального педагога./Под.ред. М.А. Галагузовой. – М.: Академія, 2002.
5. Статут товариства Червоного Хреста України. Режим доступу: <https://redcross.org.ua/wp-content/uploads/2016/10/Statute.URCS.pdf>
6. Товариство Червоного Хреста України. Режим доступу: <https://redcross.org.ua/mission/>

Практичне заняття № 19

Ознайомлення з роботою Житомирської обласної організації Товариства Червоного Хреста України (навчальний візит)

Схема аналізу відвідування закладу:

Товариство Червоного Хреста України: основні завдання його функціонування, місія, історія та міжнародна діяльність. Організація роботи Товариства. Зміст, форми і методи роботи з клієнтами. Характеристика діяльності працівників Товариства, рівень професійної компетентності, володіння технологією соціальної роботи, дотримання етичних норм соціальної роботи. Соціальні волонтерські проєкти служби зайнятості. Діяльність Товариства, у т.ч. донорство; допомога ВПО, санітарно-просвітницька діяльність, перша допомога та психосоціальна підтримка. Проблеми установи. Власні міркування, роздуми щодо роботи в установі.

Записати визначення основних понять теми.

Завдання: підготуйте відгук за схемою в додатку №4

Питання для самоконтролю: охарактеризуйте український контекст роботи Товариства. Охарактеризуйте специфіку діяльності штатних працівників товариства.

Література:

1. Василькова Ю.В., Василькова Т.А. Социальная педагогика: Курс лекций. – М.: Академия, 2001.
2. Введення у соціальну роботу. – К.: Феникс, 2001.
3. Коваль Л.Г., Зверева І.Д., Хлебнік С.Р. Соціальна педагогіка /Соціальна робота. – К., ІЗМН, 1997.
4. Методика и технологии работы социального педагога./Под.ред. М.А. Галагузовой. – М.: Академия, 2002.
5. Статут товариства Червоного Хреста України. Режим доступу: <https://redcross.org.ua/wp-content/uploads/2016/10/Statute.URCS.pdf>
6. Товариство Червоного Хреста України. Режим доступу: <https://redcross.org.ua/mission/>

Практичне заняття № 20

Розвиток соціальної роботи в місцевих громадах (ОТГ)

Опрацювати тему за планом:

Переваги створення об'єднаної територіальної громади. Послуги соціальної підтримки в умовах децентралізації влади та реформи у соціальній сфері (передача повноважень). Роль фахівця із соціальної роботи в ОТГ. Категорії клієнтів фахівця із соціальної роботи в ОТГ. Організації надання соціальних послуг. Організація надання реабілітаційних послуг в ОТГ. Алгоритми роботи в об'єднаній територіальній громаді, у якій є / нема надавач / а соціальних послуг. Можливості працевлаштування молоді в ОТГ. Проектна діяльність ОТГ.

Записати визначення основних понять теми.

Завдання: 1. Вивчити нормативно-правову базу теми; 2. описати систему соціальної роботи в ОТГ, в якій проживає студент / студентка.

Питання для самоконтролю: розкажіть історію успіху власних ОТГ. Наведіть приклади проектної діяльності власної ОТГ. Яким чином здійснюється соціальна робота у Вашій ОТГ.

Література:

1. Василькова Ю.В., Василькова Т.А. Социальная педагогика: Курс лекций. – М.: Академия, 2001.
2. Введення у соціальну роботу. – К.: Феникс, 2001.

3. Коваль Л.Г., Зверева І.Д., Хлебнік С.Р. Соціальна педагогіка /Соціальна робота. – К., ІЗМН, 1997.
4. Методика и технологии работы социального педагога./Под.ред. М.А. Галагузовой. – М.: Академия, 2002.
5. Слосанська Г. , Поліщук В. Соціальна робота в громаді за кордоном: історія та сучасні тенденції розвитку. *Social Work and Education*. Vol. 6, № 4. Ternopil-Aberdeen, 2019. pp. 390-407. Режим доступу:
https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwiIu5jN5N7pAhUDwcQBHex5BKEQFjAAegQIARAB&url=http%3A%2F%2Fjournals.uran.ua%2Fsw%2Farticle%2Fdownload%2F191701%2Fpdf_35&usg=AOvVaw0ga74sVPkueIAFgMJE0gxH
6. Слосанська Г.І. Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи: монографія; за наук. ред. В.А.Поліщук. Тернопіль: Осадча Ю.В., 2018. - 382с.
7. Слосанська Г.І. Етика соціальної роботи: навчально-методичний посібник. Тернопіль: ТНПУ ім.В.Гнатюка, 2017. Режим доступу: <http://http://elr.tnpu.edu.ua/login/index.php>.

Практичне заняття № 21

Ознайомлення з роботою Житомирського Центру розвитку місцевого самоврядування (навчальний візит)

Схема аналізу відвідування закладу:

Житомирський Центр розвитку місцевого самоврядування: основні завдання його функціонування та організація його роботи (установчі документи). Зміст, форми і методи роботи Центру. Характеристика діяльності працівників Центру та їх посадові обов'язки, рівень професійної компетентності, володіння технологією соціальної, дотримання етичних норм соціальної роботи. Проектна діяльність Центру. Проблеми установи. Власні міркування, роздуми щодо роботи в установі.

Записати визначення основних понять теми.

Завдання: підготуйте відгук за схемою в додатку №4.

Питання для самоконтролю: порівняйте діяльність Житомирського Центру розвитку місцевого самоврядування з діяльністю центрів інших областей. Наведіть приклади проектної діяльності власної ОТГ.

Література:

1. Василькова Ю.В., Василькова Т.А. Социальная педагогика: Курс лекций. – М.: Академия, 2001.
2. Введення у соціальну роботу. – К.: Феникс, 2001.

3. Коваль Л.Г., Зверева І.Д., Хлебнік С.Р. Соціальна педагогіка /Соціальна робота. – К., ІЗМН, 1997.
4. Методика и технологии работы социального педагога./Под.ред. М.А. Галагузовой. – М.: Академия, 2002.
5. [Раєвська К.](#) Діяльність органів місцевого самоврядування у сфері соціальної роботи з молоддю як об'єкт наукових досліджень / К. Раєвська // [Державне управління та місцеве самоврядування](#). - 2013. - Вип. 4. - С. 306-319. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dums_2013_4_36
6. Серьогін С. М. Теоретичні засади та основні напрями реформування місцевого самоврядування й децентралізації влади в Україні / С. М. Серьогін, Н. Т. Гончарук // [Аспекти публічного управління](#). - 2015. - № 4. - С. 111-120. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aplup_2015_4_16.

Практичне заняття № 22

Громадська організація як основний партнер в соціальній роботі

Опрацювати тему за планом:

Поняття «громадська організація» та «недержавна організація». Види соціальних послуг, які надають громадські організації та проблеми, з якими вони стикаються у здійсненні соціальної роботи. Форми співпраці НДО з органами місцевого самоврядування. Навести приклади діючих в Житомирі громадських організацій.

Записати визначення основних понять теми.

Завдання: укласти базу діючих громадських організації, зазначивши специфіку їх діяльності.

Питання для самоконтролю: Дати визначення поняттям «громадська організація» та «недержавна організація». Над вирішенням яких проблем працюють ГО у здійсненні соціальної роботи? Проаналізуйте форми співпраці НДО з органами місцевого самоврядування.

Література:

1. Василькова Ю.В., Василькова Т.А. Социальная педагогика: Курс лекций. – М.: Академия, 2001.
2. Введення у соціальну роботу. – К.: Феникс, 2001.
3. Коваль Л.Г., Зверева І.Д., Хлебнік С.Р. Соціальна педагогіка /Соціальна робота. – К., ІЗМН, 1997.
4. Методика и технологии работы социального педагога./Под.ред. М.А. Галагузовой. – М.: Академия, 2002.
5. Москаленко С. О. Соціальна політика щодо розвитку благодійництва в Україні: громадські організації і бізнес / С. О. Москаленко // [Теорія та практика](#)

державного управління : зб. наук. пр.–Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”. – 2007. –Вип. 2 (17). –С. 297 –303.

6. Черкашина Т. О. Недержавні громадські організації як суб’єкт надання соціальної допомоги населенню / Черкашина Т. О. // Вісник НТУУ “КПІ”. Політологія. Соціологія. Право : збірник наукових праць. – 2010. – № 2 (6). – С. 89–94. Режим доступу: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/5752>

Практичне заняття № 23 **Ознайомлення з роботою ГО «Інститут Креативних Інновацій»** **(навчальний візит)**

Схема аналізу відвідування закладу:

ГО «Інститут Креативних Інновацій»: основні завдання та організація роботи (установчі документи). Зміст, форми і методи роботи ГО. Характеристика діяльності працівників ГО, рівень професійної компетентності, володіння технологією соціальної роботи, дотримання етичних норм соціальної роботи. Соціальні проекти ГО. Особливості комунікаційної стратегії ГО. Волонтерська діяльність ГО. Проблеми установи. Власні міркування, роздуми щодо роботи в установі.

Записати визначення основних понять теми.

Завдання: 1. підготуйте відгук за схемою в додатку №4. 2. (за можливості) проведення для студентів локального сертифікованого тренінгу активні громадяни (British Council Україна).

Питання для самоконтролю: Проаналізуйте ефективність проектної діяльності громадської діяльності. опишіть основні напрямки діяльності ГО «Інститут Креативних Інновацій». Дайте визначення поняттю «проект соціальної дії».

Література:

1. Василькова Ю.В., Василькова Т.А. Соціальна педагогіка: Курс лекцій. – М.: Академія, 2001.
2. Введення у соціальну роботу. – К.: Фенікс, 2001.
3. Коваль Л.Г., Зверєва І.Д., Хлебнік С.Р. Соціальна педагогіка /Соціальна робота. – К., ІЗМН, 1997.
4. Методика и технологии работы социального педагога./Под.ред. М.А. Галагузовой. – М.: Академія, 2002.
5. Москаленко С. О. Соціальна політика щодо розвитку благодійництва в Україні: громадські організації і бізнес / С. О. Москаленко // Теорія та практика державного управління : зб. наук. пр.–Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”. – 2007. –Вип. 2 (17). –С. 297 –303.

6. Черкашина Т. О. Недержавні громадські організації як суб'єкт надання соціальної допомоги населенню / Черкашина Т. О. // Вісник НТУУ "КПІ". Політологія. Соціологія. Право : збірник наукових праць. – 2010. – № 2 (6). – С. 89–94. Режим доступу: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/5752>

Практичне заняття № 24

Ознайомлення з роботою ГО «Сучасний формат» (навчальний візит)

Схема аналізу відвідування закладу:

ГО «Сучасний формат»: основні завдання та організація роботи (установчі документи). Зміст, форми і методи роботи ГО. Характеристика діяльності працівників ГО, рівень професійної компетентності, володіння технологією соціальної роботи, дотримання етичних норм соціальної роботи. Соціальні проекти ГО. Особливості комунікаційної стратегії ГО. Волонтерська діяльність ГО. Проблеми установи. Власні міркування, роздуми щодо роботи в установі.

Записати визначення основних понять теми.

Завдання: підготуйте відгук за схемою в додатку №4.

Питання для самоконтролю: Опишіть основні напрямки діяльності ГО «Сучасний Формат». Назвіть приклади основних проектів та зміни, які відбулися після реалізації проектів ГО «Сучасний Формат».

Література:

1. Василькова Ю.В., Василькова Т.А. Соціальна педагогіка: Курс лекцій. – М.: Академія, 2001.
2. Введення у соціальну роботу. – К.: Фенікс, 2001.
3. Коваль Л.Г., Зверєва І.Д., Хлебнік С.Р. Соціальна педагогіка /Соціальна робота. – К., ІЗМН, 1997.
4. Методика и технологии работы социального педагога./Под.ред. М.А. Галагузовой. – М.: Академія, 2002.
5. Москаленко С. О. Соціальна політика щодо розвитку благодійництва в Україні: громадські організації і бізнес / С. О. Москаленко // Теорія та практика державного управління : зб. наук. пр.–Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”. – 2007. –Вип. 2 (17). –С. 297 –303.
6. Черкашина Т. О. Недержавні громадські організації як суб'єкт надання соціальної допомоги населенню / Черкашина Т. О. // Вісник НТУУ "КПІ". Політологія. Соціологія. Право : збірник наукових праць. – 2010. – № 2 (6). – С. 89–94. Режим доступу: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/5752>

Практичне заняття № 25

Портфоліо соціального працівника та специфіка молодіжної роботи

Опрацювати тему за планом:

Реформування молодіжної політики. Європейські стандарти молодіжної політики. Молодіжна робота та її особливості. Компетенції молодіжного працівника. Громада і молодіжна робота в громаді.

Записати визначення основних понять теми.

Завдання: 1. Характеристики молодіжної роботи. Молодіжна робота та неформальна освіта. Молодіжна робота та молодіжна політика http://www.dsmsu.gov.ua/media/2017/03/20/1/PDF_Ukr_text_Portfolio.pdf.

2. Компетенції в молодіжній роботі. Структура компетенцій у Портфоліо.

3. Створення власного портфоліо. Ідеї для використання Портфоліо.

Питання для самоконтролю: Хто такий «молодіжний працівник»? Які основні ролі молодіжного працівника? Опишіть основні компетенції молодіжного працівника.

Література:

1. Динамика ценностей в социальной работе / Под ред. С.Шардлоу – Пер. с англ. Поляковой Г. – К., 1996.
2. Котов Д.П. Профессиональный долг. – М., 1979.
3. Медведева Г.П. Этика социальной работы: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. – М.: ВЛАДОС, 1999.
4. Обучение социальной работе в России. Программы и технологии. Ч. 1. Социальная работа: наука и профессия. – М., 1997.
5. Овчарова Р.В. Справочная книга социального педагога. – М., 2001.
6. Основы социально-медицинской работы: Учеб. пособие. Вып. 1. – М., 1998.

Практичне заняття № 26

Інноваційні підходи у вирішенні проблем клієнтів соціальної роботи

Опрацювати тему за планом:

Метод «рівний-рівному». Особливості використання. Інноваційні форми соціальної роботи при вирішенні проблем клієнтів. Гештальт-терапія в процесі психокорекційної роботи з клієнтами. Дотримання етичних принципів у вирішенні проблем клієнтів соціальної роботи.

Записати визначення основних понять теми.

Завдання: Зробити опорну-схему теми заняття.

Питання для самоконтролю: Опишіть приклади методу «рівний-рівному». Охарактеризуйте основні форми соціальної роботи при вирішенні проблем клієнтів.

Література:

1. Карпенко О. Г. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» : навчально-методичний посібник. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2011. – 248 с.
2. Кларин М.В. Инновации в мировой педагогике: обучение на основе исследования, игры и дискуссии. (Анализ зарубежного опыта) / М.В. Кларин. – Рига: НПЦ Эксперимент, 2005. – 176 с.
3. Лукашевич М.П., Бондарчук Л.В. Інноваційні соціальні технології професійного самовизначення особистості: Навч. посібник. - К.: ІПК ДСЗУ, 2005. – 144 с.

Практичне заняття № 27

Особливості роботи з коміксами у соціально-педагогічній роботі

Опрацювати тему за планом:

Комікси як інноваційна форма роботи в діяльності соціального педагога. Правила та вимоги до створення коміксів та інструкції використання коміксів у соціально-педагогічній діяльності. Технічні програми, що можуть допомогти створювати фотокомікси. Мальовані комікси. Приклади коміксів, які можна використовувати у соціально-педагогічній діяльності. Соціальна профілактика як напрям соціально-педагогічної діяльності: первинна, вторинна, третинна профілактика:

Структура реалізації соціальної профілактики. Стратегії профілактики.

Записати визначення основних понять теми.

Завдання: підготувати анотацію до соціально-педагогічного коміксу.

Питання для самоконтролю: Яким чином можна використати комікси у соціально-профілактичній діяльності? Які рівні соціальної профілактики використовують на практиці? Вкажіть процесуальні складові профілактичної програми та розкрийте їх зміст.

Література:

1. <http://agressio.alexstudio.biz/agresiya-osnovni-teoriyi-ta-harakterni/>
2. Бондаровська В. Школа для батьків / В. Бондаровська, К. Бабенко, О. Возіянова – К. : ТОВ «Батискаф». – 2003. – 320 с.
3. Галузинський В.М. Педагогіка : теорія та історія : навчальний посібник / В.М. Галузинський, М.Б. Євтух. – К.: Вища школа, 1995. – 237 с.
4. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання : навчальний посібник / С.Г. Карпенчук. – К.: Вища школа, 1997. – 394 с.

Практичне заняття № 28

Специфіка використання просвітницько-профілактичної настільної гри

Опрацювати тему за планом:

Ігрові технології. Просвітницько-профілактична настільна гра. Види настільних ігор (наприклад, карткові; з кубиками; вікторини; стратегічні; імітаційні; рольові та ін.). Соціально-психологічні й педагогічні функції настільної гри. Переваги та недоліки використання настільних просвітницько-профілактичних ігор. Особливості застосування настільних ігор у діяльності спеціалістів соціальної сфери. Алгоритм підготовки та проведення настільних просвітницько-профілактичних ігор

Записати визначення основних понять теми.

Завдання: 1. Продумайте концепцію власної настільної просвітницько-профілактичної гри на тему: права людини, протидія національній / міжкультурній дискримінації, формування національної / міжкультурної толерантності, профілактика національних / міжкультурних стереотипів (вибрати один напрям чи можна в загальному працювати в контексті запропонованої тематики). 2. Створіть каталог настільних ігор (мінімум 6): підберіть ряд настільних ігор, які можна використати для висвітлення певної соціально-педагогічної тематики, коротко опишіть мету використання настільної гри, заповнивши таблицю.

	<i>Назва гри</i>	<i>Соціально-педагогічна проблема</i>	<i>Короткий зміст настільної гри</i>
1.			
...			
6.			

Питання для самоконтролю: Опишіть алгоритм підготовки та проведення настільних просвітницько-профілактичних ігор. Окресліть основні функції настільних ігор.

Література:

<http://library.ippro.com.ua/attachments/article/369/%D0%86%D0%B3%D1%80%D0%BE%D0%B2%D1%96%20%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%97.pdf>

http://www.volunteer.kiev.ua/pages/59-potencal_nastlnih_proflaktichnih_gor

<http://www.osvitaua.com/shop/books-shop-director/585/>

<http://elibrary.kubg.edu.ua/3506/>

<http://www.childfund.org.ua/Uploads/Files/CCF/instruct.pdf>

Практичне заняття № 29

Ігрові технології у соціально-педагогічній роботі

Опрацювати тему за планом:

Загальнотеоретичні основи організації ігрової діяльності. Теорії гри. Класифікації ігор. Змістовно-структурна характеристика ігрових технологій соціальної і соціально-педагогічно діяльності. Терапевтичні ігрові технології. Корекційні ігрові технології. Організаційно-методичні вимоги до проведення різних видів ігор у соціально-педагогічній роботі. Соціально-педагогічні вимоги до підготовки та організації гри. Ігрові технології у соціально-педагогічній роботі з різними категоріями дітей.

Записати визначення основних понять теми.

Завдання: підготуйте банк ігор різного спрямування (не менше 20).

Питання для самоконтролю: Назвіть організаційно-методичні засади ігрових технологій у соціально-педагогічній роботі. Охарактеризуйте підготовку майбутніх фахівців соціальної сфери до використання ігрових технологій у професійній діяльності.

Література:

1. Василькова Ю.В., Василькова Т.А. Социальная педагогика: Курс лекций. – М.: Академия, 2001.
2. Введення у соціальну роботу. – К.: Феникс, 2001.
3. Коваль Л.Г., Зверєва І.Д., Хлебнік С.Р. Соціальна педагогіка /Соціальна робота. – К., ІЗМН, 1997.
4. Методика и технологии работы социального педагога./Под.ред. М.А. Галагузовой. – М.: Академия, 2002.

Практичне заняття № 30

Анімаційна діяльність соціального працівника

Опрацювати тему за планом:

Особливості розвитку анімаційного підходу до соціально-педагогічної діяльності в сфері дозвілля. Технології анімаційної корекції та реабілітації. Постановка анімаційно-дозвіллевих програм в процесі соціально-педагогічної діяльності. Мистецтво та гра як засоби реалізації технологій анімації в сфері дозвілля. Методичні засади анімаційної соціально-педагогічної діяльності у сфері дозвілля. Реалізація анімаційної діяльності в різних закладах

соціокультурного простору. Специфіка анімації сімейного дозвілля з різними типами сімей: технологізація та оптимізація. Анімаційно-дозвіллева діяльність у відкритому соціумі. Специфіка організації волонтерської діяльності в сфері анімації дозвілля.

Записати визначення основних понять теми.

Завдання: Підготувати технологію анімаційної діяльності для самостійно вибраної категорії.

Питання для самоконтролю: Проілюструвати специфіку методик анімаційної соціально-педагогічної діяльності, можливості їх застосування. Визначати особливості запровадження анімаційної соціально-педагогічної діяльності з соціальними суб'єктами у різноманітних закладах сфери дозвілля.

Література:

1. Амман Г. Социально-культурная анимация в Швейцарии / Теория и практика социальной работы: отечественный и зарубежный опыт: В 2х т. – М.-Тула, 1993. – Т. 1. – 230 с.
2. Анимационная деятельность в социально-культурном сервисе и туризме: учеб. пособие для вузов / за ред. Т. Третьякова. – М. : Академия, 2008. – 272 с.
3. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за заг.ред. І. Звереві. – Київ-Сімферополь :Універсум, 2012. – 536 с.
4. Лесіна Т.М. Соціально-педагогічні умови стимулювання майбутніх соціальних педагогів до анімаційної діяльності: автор. дис.. канд. пед. наук: 13.00.05 / Тетяна Миколаївна Лесіна . - Луганськ, 2009. - 20с.
5. Максимовська Н.О. Анімація в сфері дозвілля як напрям соціально-педагогічної діяльності // Соціальна педагогіка:теорія та практика. – 2011. - №1. –С.19-26.
6. Мамбеков Е. Организация досуга во Франции : анимационная модель : дисс. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.05 / Е. Мамбеков. – СПб., 1992. – 169 с.
7. Соціальна педагогіка : мала енциклопедія / за заг. ред. І. Звереві. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 336 с.
8. Соціальна педагогіка : словник-довідник / за заг. ред. Т. Алексєєнко. – Вінниця : Планер, 2009. – 542 с.
9. Шульга И. Педагогическая анимация как социокультурный и психолого-педагогический феномен / И. Шульга // Педагогическое образование и наука. – 2008. – № 2. – С. 55–59.
10. Чернишенко О. Соціокультурна діяльність соціального педагога : методичні рекомендації / О Чернишенко ; за ред. Р. Вайноли. – К. : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2013. – 270 с.
11. Foth M. Sociocultural Animation [Електронний ресурс] / М. Foth. — Режим доступу: <http://www.irma-international.org/viewtitle/11456/>.

12. Marrengula L. Addressing Socio-cultural Animation as Community Based Social Work with Street Children in Maputo, Mozambique : academic dissertation [Електронний ресурс] / М. Marrengula. – Режим доступу: <http://acta.uta.fi/pdf/978-951-44-8269-4.pdf>.

Практичне заняття № 31
Використання анімації (мультиплікації) у просвітницькій роботі
соціального працівника

Опрацювати тему за планом:

Анімація (мультиплікація). Історія. Види анімації. Види технологій. Методика використання мультиплікації в просвітницько-профілактичній роботі. Алгоритм створення соціально-педагогічної анімації. Фестивалі та соціальні проекти з анімацією соціально-педагогічного характеру (наприклад, фестиваль Єдність і толерантність <http://tolerancefilmfest.org.ua/ua/program.htm>)

Записати визначення основних понять теми.

Завдання: 1. Переглянути запропоновані нижче пластилінові мультфільми. Виділити спектр проблем, що розглядається в них та запропонувати, на яких темах соціальний педагог може використовувати даний матеріал. До кожного з мультфільмів дати питання для обговорення (по три питання). Запропоновані мультфільми: «Вигадка» (2015), «Стати твердим» (2009), «Йшов трамвай № 9» (2002), «Злидні» (2005), «Глинька» (2008). 2. Створити банк мультфільмів: визначити три соціально-педагогічні проблеми та підібрати по три мультфільми на дану тематику, коротко описати мету мультфільму, заповнивши таблицю.

<i>Соціально-педагогічна проблема</i>	<i>Назва мультфільму</i>	<i>Короткий зміст</i>	<i>Мета</i>
1.			
2.			
3.			

Питання для самоконтролю: Дайте визначення категоріям «синопсис» та «розкадровка». Охарактеризуйте методику використання мультиплікації в просвітницько-профілактичній роботі. Назвіть алгоритм створення соціально-педагогічної анімації.

Література:

1. Тарасов Л. В. Организация анимационного процесса в учреждении культуры с целью преодоления отчуждения молодых инвалидов от общества / Тарасов Л. В. // Науки о культуре: современный статус: Сборник текстов докладов межвузовской научно-практической конференции молодых ученых / Под. ред. Жарковой Л. С., Черниченко В. И. – Ч. 1. – М.: МГУКИ, 2003. – 212 с.
2. Тарасов Л. В. Социокультурная анимация: истоки, традиции, современность / Л. В. Тарасов. – М.: ЦСА «Одухотворение». – 2008. – 129 с.
3. Шульга І. У. Підготовка соціального педагога до професійної педагогічної аніматорської діяльності. Дис. ... канд. пед. наук. – Новосибірськ, 2002. – 287 с.
4. Ярошенко Н. Н. Социально-культурная анимация: Учеб. пособие / Московский гос. ун-т культуры и искусств. Рязанский заочный ин-т (филиал). – М., 2000. – 109 с.
5. Ярошенко Н. Н. Социально-культурная анимация: Уч. пособие. Изд. 2-е. – М., 2005. – 126 с.

Практичне заняття № 32

Пошук ідеї для пластилінової анімації та підготовка літературного сценарію. Створення ескізів персонажів мультфільму

Опрацювати тему за планом:

Анімація (мультиплікація). Історія. Види анімації. Види технологій. Методика використання мультиплікації в просвітницько-профілактичній роботі. Алгоритм створення соціально-педагогічної анімації. Фестивалі та соціальні проекти з анімацією соціально-педагогічного характеру (наприклад, фестиваль Єдність і толерантність <http://tolerancefilmfest.org.ua/ua/program.htm>)

Записати визначення основних понять теми.

Завдання: 1. Придумати 2-3 ідеї для власного мультфільму на соціальну тему.
2. До одного з пластилінових мультфільмів з минулого заняття написати план заняття, наприклад, за наступним зразком http://humra.org/wp-content/uploads/2016/03/УрокиНаБланке_Стена.pdf. Вміти проводити заняття за підготовленим планом.

5. *Питання для самоконтролю:* Дайте визначення поняттям «композиція», «кульмінація», «сюжет», «перекладна мультиплікація» та ін..

Література:

1. Використання інтерактивних методів та мультфільмів у профілактиці ризикованої поведінки: методичний посібник для спеціалістів, які працюють з бездоглядними та безпритульними дітьми та підлітками / За ред. Т.В.Журавель; Авт. кол.: Т.В.Журавель, Т.Л.Лях, О.М.Нікітіна. –К., 2010. –168 с.

2. Гордійчук О. Концептуально-методичні основи роботи над мультфільмами в початковій школі як вимога часу / О.Гордійчук // Початкова

школа. – 2015. – № 5. – С. 6–9. – Режим доступу:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/Psh_2015_5_4

3. Магомедова М.К. Мульттерапия как артпедагогическое средство воспитания ненасилия у детей / М.К. Магомедова // Известия Дагестанского государственного педагогического университета. – 2018. – № 1, Т.12. – С. 1–7.

4. Пальтко І.М. Технологія створення пластилінової анімації як інструмент формування міжкультурної толерантності майбутніх фахівців соціальної сфери. // Актуальні проблеми особистісного зростання. 2019. <http://eprints.zu.edu.ua/29656/1/Palko%20Inna.pdf>

5. Теремок Pictures, або Як створити мультфільм власноруч [Електронний ресурс], 24 квітня 2018. – Режим доступу:
<https://www.pedrada.com.ua/article/2298-teremok-pictures-abo-yak-svtoriti-multflm-vlasnoruch>

Практичне заняття № 33

Технологічний етап: розкадровка та створення персонажів

Опрацювати тему за планом:

Анімація (мультиплікація). Історія. Види анімації. Види технологій. Методика використання мультиплікації в просвітницько-профілактичній роботі. Алгоритм створення соціально-педагогічної анімації.

Записати визначення основних понять теми.

Завдання: 1. Намалювати розкадровку пластилінового мультфільму. 2. Підготовка ескізів головних персонажів власного мультфільму.

Питання для самоконтролю: розкажіть історії успіху власних ОТГ. Наведіть приклади проектної діяльності власної ОТГ. Яким чином здійснюється соціальна робота у Вашій ОТГ.

Література:

1. Анімація: як створюються сучасні мультфільми – на прикладі «Зоотрополісу» <https://platfor.ma/topics/knowledge/animagiya-yak-stvoryuyutsya-suchasni-multfilmy-na-prykladi-zootropolisu/>

2. Галузинський В.М. Педагогіка : теорія та історія : навчальний посібник / В.М. Галузинський, М.Б. Євтух. – К.: Вища школа, 1995. – 237 с.

3. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання : навчальний посібник / С.Г. Карпенчук. – К.: Вища школа, 1997. – 394 с.

4. Кузьмінський А.І. Педагогіка родинного виховання : навчальний посібник / А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. – К.: Знання, 2006 – 324 с.

5. Макаренко А.С. Загальні умови сімейного виховання: твори в 7 Т / А.С. Макаренко. – К. – 1954. – Т.4.
6. Педагогіка: навчальний посібник / В.М. Газузяк, М.І. Сметанський, В.І. Шахов. – Вінниця : РВВВАТ «Віноблдрукарня», 2001. – 200 с.
7. Технологічні етапи виробництва відеоролика Режим доступу: https://stud.com.ua/34923/marketing/tehnologichni_etapi_virobnitstva_videorolika

Практичне заняття № 34-35

Зйомка пластилінового мультфільму, монтаж та презентація в соціальних мережах

Опрацювати тему за планом:

Анімація (мультиплікація). Історія. Види анімації. Види технологій. Методика використання мультиплікації в просвітницько-профілактичній роботі. Алгоритм створення соціально-педагогічної анімації.

Записати визначення основних понять теми.

Завдання: 1. Підготовка до зйомок та власне знімальний процес. 2. Використання відеоредакторів для монтажу відео.

Питання для самоконтролю: Які технічні матеріали забезпечують зйомку пластилінового мультфільму? Які відеоредактори допоможуть при монтажі.

Література:

1. Анімація: як створюються сучасні мультфільми – на прикладі «Зоотрополісу» <https://platfor.ma/topics/knowledge/animagiya-yak-stvoryuyutsya-suchasni-multifilmy-na-prykladi-zootropolisu/>
2. Галузинський В.М. Педагогіка : теорія та історія : навчальний посібник / В.М. Галузинський, М.Б. Євтух. – К.: Вища школа, 1995. – 237 с.
3. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання : навчальний посібник / С.Г. Карпенчук. – К.: Вища школа, 1997. – 394 с.
4. Кузьмінський А.І. Педагогіка родинного виховання : навчальний посібник / А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. – К.: Знання, 2006 – 324 с.
5. Макаренко А.С. Загальні умови сімейного виховання: твори в 7 Т / А.С. Макаренко. – К. – 1954. – Т.4.
6. Педагогіка: навчальний посібник / В.М. Газузяк, М.І. Сметанський, В.І. Шахов. – Вінниця : РВВВАТ «Віноблдрукарня», 2001. – 200 с.
7. Технологічні етапи виробництва відеоролика Режим доступу: https://stud.com.ua/34923/marketing/tehnologichni_etapi_virobnitstva_videorolika

Практичне заняття № 36

Форум-театр як методика інноваційної діяльності в соціальній роботі

Опрацювати тему за планом:

Форум-театр як інноваційна методика. Августо Боаль як засновник методики. Принципи та етапи створення. Основні теми та цільова аудиторія. Завдання джокера та акторів. Переваги та недоліки форум-театру.

Записати визначення основних понять теми.

Завдання: 1. знайти приклади форум-театрів. 2. Провести на парі 2-3 вправи Августо Боалья.

Питання для самоконтролю: Чим відрізняється форум-театр від класичного? Які основні правила форум-театру? Хто є цільовою аудиторією форум-театру?

Література:

1. ЭТО работает! Сборник успешных практик профилактики ВИЧ-инфекции, реализованных неправительственными организациями Беларуси, Украины и России / Сост.Свидерская О.И., Никонович В.Н.-Минск, 2009.-70с.
2. «Форум-Театр в Беларуси, или интерактивный метод гражданского образования», Елена Касько / Адукатар №2(14), 2008, стр.30-31.
3. Боаль Августо: 'Театр Угнетенных (London: Pluto Press, 1979), 'Игры для Актеров и Неактеров(London: Routledge, 1992; Second Edition 2002) 'Радуга Желания: Театр и Терапия, метод Боала (London: Routledge, 1995).
4. Пюра О.С. Особливості застосування технології вуличного соціального театру у мобільній соціальній роботі // Молодий вчений, 2016. – 134-138.

Практичне заняття № 37-38

Пошук ідеї для форум-театру та підготовка анти-моделі форум-театру

Опрацювати тему за планом:

Форум-театр як інноваційна методика. Августо Боаль як засновник методики. Принципи та етапи створення. Основні теми та цільова аудиторія. Завдання джокера та акторів. Переваги та недоліки форум-театру.

Записати визначення основних понять теми.

Завдання: 1. Визначитися з соціально-педагогічною тематикою. 2. Підготувати сценарій для форум-вистави. Продумати місця «бомби». Питання джокера для обговорення з глядачами.

Питання для самоконтролю: які завдання форум-театру? Розкажіть про життя та діяльність А.Боалья. Що таке фаза «розігрів», «дія», «форум, «передати профілактичну інформацію», «зворотній зв'язок», «обговорення висновків з акторами та спеціалістами»?

Література:

1. ЭТО работает! Сборник успешных практик профилактики ВИЧ-инфекции, реализованных неправительственными организациями Беларуси, Украины и России / Сост.Свидерская О.И., Никонович В.Н.-Минск, 2009.-70с.
2. «Форум-Театр в Беларуси, или интерактивный метод гражданского образования», Елена Касько / Адукатар №2(14), 2008, стр.30-31.
3. Боаль Августо: 'Театр Угнетенных (London: Pluto Press, 1979), 'Игры для Актеров и Неактеров(London: Routledge, 1992; Second Edition 2002) 'Радуга Желания: Театр и Терапия, метод Боала (London: Routledge, 1995).
4. Пюра О.С. Особливості застосування технології вуличного соціального театру у мобільній соціальній роботі // Молодий вчений, 2016. – 134-138.

Практичне заняття № 39-40

Репетиційний період зі створення анти-моделі форум-театру.

Показ форум-вистави

Опрацювати тему за планом:

Форум-театр як інноваційна методика. Августо Боаль як засновник методики. Принципи та етапи створення. Основні теми та цільова аудиторія. Завдання джокера та акторів. Переваги та недоліки форум-театру.

Записати визначення основних понять теми.

Завдання: 1. Репетиційний період роботи над форум-виставою (у формі тренінгу). 2. Показ форум-вистави.

Питання для самоконтролю: Що таке фаза «розігрів», «дія», «форум», «передати профілактичну інформацію», «зворотній зв'язок», «обговорення висновків з акторами та спеціалістами»? Чим відрізняється форум-театр від класичного? Які основні правила форум-театру?

Література:

1. ЭТО работает! Сборник успешных практик профилактики ВИЧ-инфекции, реализованных неправительственными организациями Беларуси, Украины и России / Сост.Свидерская О.И., Никонович В.Н.-Минск, 2009.-70с.
2. «Форум-Театр в Беларуси, или интерактивный метод гражданского образования», Елена Касько / Адукатар №2(14), 2008, стр.30-31.
3. Боаль Августо: 'Театр Угнетенных (London: Pluto Press, 1979), 'Игры для Актеров и Неактеров(London: Routledge, 1992; Second Edition 2002) 'Радуга Желания: Театр и Терапия, метод Боала (London: Routledge, 1995).
4. Пюра О.С. Особливості застосування технології вуличного соціального театру у мобільній соціальній роботі // Молодий вчений, 2016. – 134-138.

Тема для самостійного опрацювання № 1.

1. Пройти сертифікований курс «Соціологія та соціальні дослідження: що, як, навіщо?» на онлайн-платформі «Prometheus». Курс можна знайти за посиланням - https://edx.prometheus.org.ua/courses/IRF/SOC101/2015_T1/info
2. Згенерувати сертифікат з Вашого особистого кабінету та додати до звітної документації.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

№	Вид діяльності здобувача вищої освіти	Термін виконання	Кількість балів
1.	Виконання завдань практики	за графіком	25
2.	Виконання індивідуальних завдань	за графіком	25
3.	Оформлення звітної документації	за графіком	20
4.	Своєчасність подачі звітної документації	не пізніше трьох днів після закінчення практики	5
5.	Захист практики	за графіком	25
Всього:			100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для диференційованого заліку	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного проходження практики	не зараховано з можливістю повторного проходження практики
0–34	F	незадовільно без можливістю повторного проходження практики	не зараховано без можливістю повторного проходження практики

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Вступ до соціальної роботи: навч. посіб. / за ред. Т. В. Семигіної, І. І. Миговича, – К. : „Академвидав”, 2005. – 304 с.
2. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за заг. ред. І. Д. Зверевої, – К. : Сімферополь – «Універсум», 2012. – 536 с.
3. Карпенко О. Г. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» : навчально-методичний посібник. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2011. – 248 с.
4. Карпенко О. Г. Професійна підготовка соціальних працівників в умовах університетської освіти : науково-методичний та організаційнотехнологічний аспекти : монографія / О. Г. Карпенко, – К. : Коло, 2007.– 374 с.
5. Карпенко О. Г. Теорія та практика соціальної роботи : навч. посіб. для студентів ВНЗ / О. Г. Карпенко, Н. Ф. Романова. – К. : Слово, 2015. – 402 с.
6. Лукашевич М. П. Соціальна робота (теорія і практика): підручник / М. П. Лукашевич, Т. В. Семигіна, – К. : Каравела, 2011. – 368 с.
7. Практична підготовка майбутніх соціальних педагогів до соціальної роботи /О.В. Ілляна // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 16 : Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики. 2016. Вип. 26. С. 97-101.
8. Соціальна робота в Україні : навч. посіб. / І. Д. Зверева, О. В. Безпалько, С. Я. Харченко та ін. ; за заг. ред. І. Д. Зверевої, Г. М. Лактіонової. – К. : Наук. світ, 2003. – 233 с.
9. Соціальна робота з людьми, які живуть із ВІЛ/СНІДом : метод. посіб. для проведення курсів підвищ. кваліфікації / за заг. ред. Т. В. Семигіної. – К. : ВД «Києво-Могилянська акад.», 2006. – 620 с.
10. Соціальна робота: В 3-х ч. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2004. – Ч. 3: Соціальна робота з конкретними групами клієнтів / А. М. Бойко, Н. В. Бондаренко, О. С. Брижовата та ін.; за ред. Т. Семигіної та І. Григи. – 2004. – 166 с.
11. Соціальна робота: В 3-х ч. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2004. – Ч. 1: Основи соціальної роботи / Н. В. Бондаренко, І. М. Грига, Н. В. Кабаченко та ін.; за ред. Т. Семигіної та І. Григи. – 2004. – 178 с.
12. Соціальна робота: Теорії та методи соціальної роботи. Частина 2 / А. М. Бойко, Н. Б. Бондаренко, О. С. Брижувата; за ред. Т. В. Семигіної, І. М. Григи, – К. : ВД „Києво-Могилянська Академія”, 2004. – 224 с.
13. Тюптя Л. Т. Соціальна робота: Теорія і практика : навч. посіб. / Л. Т. Тюптя, І. Б. Іванова – К. : ВМУРОЛ «Україна», 2004. – 408 с.
14. Харченко С. Я. Теоретико-методичні проблеми соціальної педагогіки та соціальної роботи : навч.-метод. посіб. / С. Я. Харченко [та ін.], – Слов'янськ : Вид-во Б. І. Маторіна, 2016. – 433 с.

15. Шахрай В. М. Технології соціальної роботи : навч. посіб./ В. М. Шахрай, – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 464 с.

Допоміжна

1. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі. Навчальний посібник [для студ. вищ. навч. закл.]/ О.В.Безпалько . — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 208 с.
2. Капська А.Й. Соціальна педагогіка. Підручник. / За ред. проф. А.Й. Капської.– К.: Центр учбової літератури, 2009. – 488с.
3. Семигіна Т. В. Робота в громаді: практика й політика. / Т. В. Семигіна, – К. : Видавничий дім «КМ Академія», 2004. – 180 с.
4. Семигіна Т. В. «Громада» чи «спільнота»? (інтерпретації феномена громади сучасними науковцями) / Т. В. Семигіна, Д. О. Лиховид // Нова парадигма. – 2014. – Вип. 123. – С. 186–195. – <http://tiny.cc/oim7qx>
5. Семигіна Т. В. Моделі та форми громадської активності у територіальних громадах / Т. В. Семигіна, Д. О. Лиховид // Нова парадигма. – 2015. – Вип. 128. – С. 170–177. – Режим доступу: <http://bit.ly/1Xbr5MW>
6. Семигіна Т. В. Як перетворити населення на спільноту? (соціалотехнологічні аспекти розвитку територіальної громади) / Т. В. Семигіна, Д. О. Лиховид // Наукові записки НаУКМА. – 2015. – Т. 174 : Соціологічні науки. – С. 81–85. – Режим доступу: <http://bit.ly/1L5Xu0y>
7. Семигіна Т. В. Планування соціальних послуг на місцевому рівні. – Режим доступу: [http://mlsp.gov.ua/labour/sp/document/36692/1\(2007\).pdf](http://mlsp.gov.ua/labour/sp/document/36692/1(2007).pdf)
8. Соціальна робота: технологічний аспект: Навчальний посібник /За ред. проф.А.Й.Капської. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 352 с.
9. Соціально-психологічна підтримка ВІЛ-інфікованих дітей та їх сімей у громаді: Методичні матеріали до семінару / Упоряд.: Т. Авельцева та ін.; За заг. ред. І. Д. Звереві. - К.: Наук. світ, 2004. - 89 с.
10. Тетерский С.В. Введение в социальную работу: Учебное пособие. / С.В. Тетерский– М.: Академический Проект, 2004. – 496 с. – С.302-306.
11. Трубавіна І.М. Соціально-педагогічна робота з неблагополучною сім'єю : навч. посіб. / І.М. Трубавіна – К. : ДЦССМ, 2003. – 132 с.
12. Усвідомлене батьківство як умова повноцінного розвитку дитини та підвищення виховного потенціалу громади: Методичні матеріали до тренінгу / Упоряд.: І. В. Братусь та ін.; За заг. ред. Г. М. Лактіонової. - К.: Наук. світ, 2004. - 86с.

Інформаційні ресурси

1. www.education.gov.ua - сайт Міністерства освіти і науки України.
2. www.nbuv.gov.ua - сайт бібліотеки ім. Вернадського.

3. https://zu.edu.ua/offic/pro_praktyku.pdf. – сайт Житомирського державного університету імені Івана Франка. Положення про практику здобувачів вищої освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка
4. https://zu.edu.ua/teaching_norm.html - – сайт Житомирського державного університету імені Івана Франка. Навчальна частина. Практики.

ДОДАТКИ

Додаток 1
ЗРАЗОК ЩОДЕННИКА ПРАКТИКИ

ЩОДЕННИК

студентки II курсу спец.: 231 Соціальна робота соціально-психологічного факультету
Житомирського державного університету імені Івана Франка
за період з «__» _____ 20__ року по «__» _____ 20__ року

_____ (прізвище ім'я по батькові)
Керівник практики _____
(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

№	Дата	Вид робіт	Відмітка про виконання
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			

Підпис практиканта _____

Житомирський державний університет імені Івана Франка
соціально-психологічний факультет
кафедра соціальних технологій

**ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ЗВІТ ПРО
ПРОХОДЖЕННЯ ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ**

Студента _____
(прізвище, ім'я, по батькові, курс навчання)

Керівник практики від кафедри _____
(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

База практики _____
(назва установи, відділу)

За час проходження практики мною було виконано наступні види робіт:
Перераховуються всі види групових та індивідуальних робіт, виконаних під час практики.

Здобуті навички:

Вказуються здобуті під час практики вміння і навички.

Висновки:

Вказуються висновки, особисті враження та рекомендації.

Власні рефлексії щодо пройденої практики (ступінь готовності до виконання завдання, ступінь задоволення від участі у професійній діяльності служби, результативність роботи, надбаний досвід). Опис труднощів та проблем, з якими стикався студент (психологічні, комунікативні, етичні, теоретико-методичні труднощі). Пропозиції щодо покращення та вдосконалення проведення практики.

Практикант _____ / _____
(підпис) (ПП)

Схеми аналізу установи (орієнтовні)**Схема 1.**

1. Повна назва закладу, юридична адреса. Короткий опис установи (рік заснування, реорганізації, особливі дати тощо).
2. Склад адміністрації, соціально-психологічної служби (прізвище, ім'я, по батькові).
3. Аналіз плану роботи соціального працівника (основні напрями, форми й методи роботи, врахування у плануванні особливостей закладу, його розташування, категорій клієнтів).
4. Аналіз основних груп та категорій клієнтів, з якими працює соціальний працівник.
5. Зв'язки соціального працівника з державними органами, громадськими організаціями, соціальними службами.

Схема 2.

1. Назва організації.
2. Адреса, телефон.
1. Історична довідка (рік та передумови створення, ініціатори і засновники, основні етапи становлення або реорганізації).
2. Форма власності.
3. Джерела фінансування.
4. Нормативна база діяльності.
5. Задачі та функції служби.
6. Організаційна структура служби.
7. Штат працівників (кількість, посади і посадові обов'язки).
8. Соціальний портрет контингенту клієнтів.
9. Основні напрями, форми і методи роботи.
10. Діагностичні технології у роботі служби.
11. Об'єкти, організаційні форми, види технологій роботи соціального працівника.
12. Вертикальні та горизонтальні зв'язки у здійсненні роботи соціального працівника.

Навчально-методичне видання

ІЛІНА ОЛЬГА Володимирівна
КОТЛОВИЙ СЕРГІЙ Анатолійович
ПАЛЬКО ІННА Миколаївна

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо проходження навчальної
Технологічної практики
для роботи студентів денної та заочної форм навчання
спеціальності: 231 Соціальна робота